

UNIT X

Lesson 59

తెనాలి రామకృష్ణదు (కథ)

పూర్వం విజయనగర సామూజ్యాన్ని కృష్ణదేవరాయలు అనే రాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు. అయిన ఆస్తానంలో ఎనిమిది మంది కవులు ఉండేవాళ్ళు. వాళ్ళను ‘అష్టదిగ్గజాలు’ అనేవాళ్ళు. వాళ్ళల్లో తెనాలి రామకృష్ణదు ఒకడు. అతను తెలుగులో గొప్ప కవి. కృష్ణదేవరాయలు తరచుగా కవులను చిక్కుప్రశ్నలు అడుగుతూ ఉండేవాడు. వాటికి తెనాలి రామకృష్ణదే సహాదానాలు చెప్పు ఉండేవాడు.

ఒక రోజు కృష్ణదేవరాయలు సభలో

TENALI RAMAKRISHNUDU (a story)

Once upon a time a king called Krishnadevaraya was ruling the Vijayanagara kingdom. There were eight poets in his court. They were called *Ashta diggajams* (eight mighty elephants). Tenali Ramakrishna was one of them. He was a great poet in Telugu. Krishnadevaraya used to ask the poets some puzzling questions. Tenali Ramakrishna used to answer them.

One day Krishnadevaraya

Lesson 59

“న విషయాన్ని గురించి అయినా నా చేత
‘అపును’ అనిపించగల్గినవారికి మంచి
బహుమానం ఇవ్వబడుతుంది” అన్నాడు.

అప్పుడు తెనాలి రామకృష్ణుడు లేచి
“రాజ! నేను మీ చేత ‘అపును’ అనిపించ
గల్లుతాను. సెలవు ఇప్పించండి.” అన్నాడు.

“అనిపించగల్లటం కాదు. అనిపించి
టీరాలి. లేకపోతే శిక్ష విధించబడుతుంది,
జాగ్రత్త!” అన్నాడు రాజు. అందుకు
బప్పుమన్నాడు తెనాలి రామకృష్ణుడు. “నీ యిష్టం
వచ్చిన మూడు వాక్యాలు చెప్పి నా చేత ‘అపును’
అనిపించు.” అన్నాడు రాయలు.

అప్పుడు రామకృష్ణుడు, “మహారాజ! తమరు ఈ సామ్రాజ్యానికి సార్వభౌములు.” అన్నాడు. రాయలు కాదు అనలేకపోయాడు. అపును అనవలసి వచ్చింది. “ఇంకోక వాక్యం చెప్పు!” అన్నాడు. “రాజ! తమ తల్లి గొడాలు కాదు.” అన్నాడు రామకృష్ణుడు. రాజు ఈ సారి కూడా అపును అనకుండా ఉండలేక పోయాడు. “మూడో వాక్యం కూడా చెప్పు!” అన్నాడు కృష్ణ-దేవరాయలు. “తమ భార్య పతిప్రత.” అన్నాడు రామకృష్ణుడు. ఈ సారి కూడా రాజు ‘కాదు’ అనలేకపోయాడు.

తాను అన్నవాట ప్రకారం ఒక విలువైన హరం తెచ్చించి రామకృష్ణుడికి బహుకరించాడు కృష్ణదేవరాయలు.

said, "Whosoever, on any issue, could make me say 'yes' will be suitably rewarded."

Then Tenali Ramakrishna rose and said, "Oh King! I will be able to make you say yes. Please permit me.

"Not simply 'be able to', but you should. Otherwise, you will be punished. Be careful.", said the king. Tenali Ramakrishna agreed to it. "Well, you say any three sentences of your choice and make me say yes", said the king.

Then Ramakrishna said, "Oh Emperor! You are the lord of the empire." Krishnadevaraya could not say *no*. He had to say *yes*. "Tell another sentence", said the king. "Oh Emperor! Your mother is not a barren lady", said Ramakrishna. The emperor could not remain without saying *yes* this time also. "Tell the third sentence also", the king said. "Oh Emperor! Your wife is loyal to you" said Ramakrishna. The emperor could not say *no* this time also.

As per his promise, Krishna-devaraya summoned for a costly necklace and presented it to Ramakrishna.

An Intensive Course in Telugu

DRILLS

a. Repetition drill

పూర్వం ఒక డొల్లో ఒక రాజు ఉండేవాడు.	నేను మాట్లాడకుండా ఉండలేను.
పది సంవత్సరాల క్రితం నేను రోజూ కాఫీ తాగేవాళ్లి.	ఆతను అన్నం తినకుండా ఉండగలిగాడు.
పూర్వం ఒక రాజు పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు.	ఈ మాట ఎవరికి చెప్పకుండా ఉండ-లేకపోయాను.
శర్యు ఇప్పుడిప్పుడే మాట్లాడగలుగుతున్నాడు.	గురునాథం రేపు బెంగుళూరు వెళ్లాలీ.
సుశీల నిన్న ఇక్కడికి రాగలిగింది.	ఈ సంవత్సరం నేను పరీక్ష పాసయాలీ.
గోవి ఈ పని చెయ్యగలిగినా చెయ్యలేదు.	ఈ సంగతి వాళ్లకు మంత్రిగారి చేత చెప్పబడ్డది.
ఇప్పుడు నేను ఎక్కువ చదపలేకపోతున్నాను.	సరభ పుస్తకాలు ఇక్కడికి తీసుకురాబడ్డాయి.
నిన్న మీ ఇంటికి రాలేకపోయాను.	తాను అన్న మాట ప్రకారం ఆతను వచ్చాడు.
శర్యు కదలకుండా కూర్చోగలడు.	

b. Build-up drill

అన్నాడు.	పిలిపించు.
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్యును పిలిపించు.
బహుమానం ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	పంపించి శర్యును పిలిపించు.
మంచి బహుమానం ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	పచ్చినవాళ్లను పంపించి శర్యును పిలిపించు.
కపులకు మంచి బహుమానం	జష్టం పచ్చినవాళ్లను పంపించి
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్యును పిలిపించు.
రాజు కపులకు మంచి బహుమానం	నీ జష్టం పచ్చినవాళ్లను పంపించి
ఇవ్వబడుతుందన్నాడు.	శర్యును పిలిపించు.

క్రమాల కొనుట క్రమాల కొనుట

Lesson 59

c. Substitution drill

Model (i)

ఈ పని కమల చేత చెయ్యబడ్డది.
పుస్తకం చదువు

ఈ పుస్తకం కమల చేత చదవబడ్డది.
ఈ పుస్తకం కమల చేత చదవబడ్డది.
ఈ వాకిల కమల చేత తెరుచ బడ్డది.
ఈ కథ కమల చేత చెప్పబడ్డది.
చెప్పబడ్డది

Model (ii)

నేను బాగా మాట్లాడగలుగుతున్నాను.
రాయి

నేను బాగా రాయగలుగుతున్నాను.
నేను బాగా చదువు గలుగుతున్నాను.
నేను బాగా నడువు గలుగుతున్నాను.
నేను బాగా పరిగెత్తుకొనుతున్నాను.

Model (iii)

రవి చెప్పకుండా ఉండలేకపోయాడు.
మాట్లాడు

రవి మాట్లాడకుండా ఉండలేకపోయాడు.
రవితినుకుండా ఉండలేకపోయాడు.
రవి కదులుకుండా ఉండలేకపోయాడు.
రవినడుచెప్పకుండా ఉండలేకపోయాడు.
నుండిఉండు

Model (iv)

నేను నిన్న బాగా మాట్లాడగలిగాను.
రాయి

నేను నిన్న బాగా రాయగలిగాను.
నేను నిన్న బాగా చదువుగలిగాను.
నేను నిన్న బాగా నడువుగలిగాను.
నేను నిన్న బాగా పరిగెత్తుకొనుగలిగాను.
నేను నిన్న బాగా పరిగెత్తుగలిగాను.

d. Response drill

Model (i)

సుఖ్య సరళకు పారం చెప్పావా? (రమ)
నేను చెప్పలేదు; రమ చేత చెప్పించాను.

1. ఈ కలం నువ్వు గిరికి ఇచ్చావా? (లత)
2. సరళ నుత్తపూలు తెచ్చిందా? (ఉము)
3. నువ్వు కాదు అన్నావా? (శర్మ)

Model (ii)

లతకు నీ ఫోటో ఎందుకు మాపించావు?
చూపించకుండా ఉండలేకపోయాను. (1) చెప్పించుకొను

1. రాజుకు ఆ మాట ఎందుకు చెప్పావు?
2. వౌళును మీ ఇంటికి ఎందుకు పిలిచావు?
3. మోహన్ కు గొడుగు ఎందుకు ఇచ్చావు?

Model (iii)

సుఖ్య నిరుడు ఏం చేసేవాడివి? (కథలు-రాయి)

నేను నిరుడు కథలు రాసేవాడి.

1. శర్మ నిరుడు ఏం చేసేవాడు? (స్కూల్‌లో-పనిచెయ్యి)

2. శారద నాలుగేళ్ళ క్రితం ఏం చేసేది? (దేహియోలో-పాడు)

3. మోహన్ మైసూరులో ఉన్నప్పుడు ఏం చేసేవాడు? (రోజుా-జడ్లీ తిను)

మోహన్ స్కూల్ స్కూల్ ఉన్నప్పుడు గ్రాహం ఇచ్చితాన్నాడు.

An Intensive Course in Telugu

Model (iv) నువ్వు నిరుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడిని? (కథలు-రాయి)

నేను నిరుడు కథలు రాస్తూ ఉండేవాళ్లి.

1. శర్య నిరుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడు? (స్యాల్టో-పనిచెయ్యి)
2. శారద నాలుగేళ్ల క్రితం ఏం చేస్తూ ఉండేది? (రేడియోలో - పాడు)
3. రవి ఛిల్లీలో ఉన్నప్పుడు ఏం చేస్తూ ఉండేవాడు? (రేజా-చపాతీలు తిను)

ఈ కథల్లో ఉన్న ప్రత్యుత్తములను దొరుల్లిల్లా లింగాల్లా ఉన్నాము.

e. Conversation drill

Model (i)

సరళ: ఈ పూలు ఎవరు కోస్తారు?

విమల: నేను కొయ్యగలను.

సరళ: నువ్వు కొయ్యగలిగితే పరవాలేదు.

1. గోపాల్: శర్య ఇంటికి ఎవరు వెళ్లారు?

కుమార్ : ...నేను పెళ్లు గలన్నాను.

గోపాల్: స్తుతిశ్శాఖికి పుట్టాల్ని.

2. గౌరి : పొపను ఎవరు తీసుకోస్తారు?

లత : నేను తీసుకుంటావాను.

గౌరి : నువ్వు లీపికున్నానిఋతుల్లా పుట్టు.

3. ప్రసాద్ : గిరిని ఎవరు పిలుస్తారు?

విమల : నును దీలయగాల్ని.

ప్రసాద్ : నువ్వు విలువుగాలిల్లా స్వాల్ఫాదు.

Model (ii)

బాల: లతతో నువ్వు చదరంగం ఆడ్తావా?

లీల: ఆడగలుగుతానేమో!

బాల: ఆడలేకపోతే చెప్పు. నేనే ఆడ్తాను.

1. రమ: లత దగ్గర్చించి నా కలం తెస్తావా?

ఊమ: ...ప్రిముణుగలుగుతాన్నిమో!

రమ: ...ప్రిముణుచెట్టికాకె చెప్పు. నీని త్యాగిము.

2. గిరి: శర్య ఈ పని చేస్తాడా?

రవి : నును దేవు... చేయగలుగుతానేమో!

గిరి : నును తప్పనిటి దేవునన్నెంచును.

3. శారద : సర్జ ఈ తలుపు తెరుస్తుందా?

విమల : తప్పగలదిమో!

శారద : నువ్వు తప్పగలదిమో! తెరుశును.

f. Transformation drill

Model (i)

ఇప్పుడు నువ్వు రావాలి.

ఇప్పుడు నువ్వు వచ్చి తీరవాలి.

1. రేపు మీరు తేమ్ముదింటికి రావాలి.

మున్ద క్షపపడి పని చెయ్యాలి.

3. ఈ తలుపులు తెరవాలి.

మీరు నింపత్తురం నేను పాసుకావాలి.

4. ఈ సంపత్తురం అంతర్వేక పుస్తకం తెవాలి.

మీరు ఉపాధికారి అంతర్వేక పుస్తకం తెవాలి.

6. మీరు ఉపాధికారి అంతర్వేక పుస్తకం తెవాలి.

యీరు ఉపాధికారి అంతర్వేక పుస్తకం తెవాలి.

తీయతీరలీ,

అయిట్లి.

తీయతీరలీ,

అయిట్లి.

Model (ii)

నిన్న నా కోసం ఎవరోచ్చారు?

నిన్న నా కోసం ఎవరైనా వచ్చారా?

1. శర్య మైసూరు ఎప్పుడు చూశాడు? (శర్య మైసూరు చూశాడైనా?)

2. ఆమె ఏ విషయాన్ని గురించి (ఏము ఏ ముఖ్య పరిచయాన్ని మాట్లాడు) గలదు?

3. నీ పుస్తకాలు ఎవరికి ఇస్తావు? (నీ పుస్తకాలు ఎండు ఇస్తావా?)

4. శర్యను ఏ డోల్లో చూశావు? (శర్య డోల్లో ఏ చూశామి?)

5. రవి నా పెట్టె ఎక్కుడు పెట్టాడు? (రవి నా పెట్టె ఎక్కు పెట్టాడైనా?)

Model (iii) Active voice

(1) శిండకు బహుమానం ఇస్తే ఉధింది.

వీల్లలకు

సుబ్బారావును లోపలికి పిలిచారు.
సుబ్బారావు లోపలికి పిలపబడడు.

1. శారదకు బహుమానం ఇచ్చారు.
2. పిల్లలకు పరీక్ష పెట్టారు.

(1) యిట్లులు వెళ్కి ఎట్టు బడ్డు ఉట్టాయి.
EXERCISES

- a. Answer the following questions as shown in the model.

Model (i)

సరళ పాసవుతుందా?
పాసయితీరుతుంది.

1. ఇప్పుడు వాడు డబ్బిస్తాడ?
2. సుశీల రేపు వస్తుందా?
3. నేనిపుడు మాట్లాడాలా?
4. పోలీసులు దీంగలను పట్టుకుంటారా?
5. శర్మ ఇప్పుడు సెకిల్ తెస్తాడ?
6. తన పెళ్కి రవి మనల్ని పిలుస్తాడ?

3. ఈ హోరం ఆమెకు బహుకరించారు.
4. మొన్న సంగీతశాస్త్రంలో ఒక కొత్త

- (4) మొన్న సంగీతశాస్త్రంలో ఒక రోల్ ఇంజీనియరు.
5. ఇక్కడ కొత్త రోడ్పు వేశారు.

ఇట్లు ఇట్లు స్థియిసి.

(1) యిట్లులు వెళ్కి ఎట్టు బడ్డు ఉట్టాయి.
EXERCISES

Model (ii)

సుశీల మాట్లాడుతుందా?
సుశీల మాట్లాడగలుగుతుందే లేదో

1. శారద ఏనుగు బోమ్మ గేస్తుందా?
2. పొత్తు దీంగలను పట్టుకుంటారా?
3. సరళ ఈ తలుపును తెరుస్తుందా?
4. పిల్లలు ఈ బోమ్మను తెస్తారా?
5. మోహన్ పది పూరీలు తింటాడ?

చేయబడ్డదా,
చేయబడ్డింది,
చేయబడ్డదే,
చేయబడ్డింది

Model (iii)

శర్మ అక్కడికి ఎందుకు వెళ్కాడు?
ఎళ్కుండా ఉండలేకపోయాడు.

1. శారద ఎందుకు అన్నం తిన్నది?
2. నమ్మ ఈ ప్రశ్న ఎందుకు అడిగావు?

3. లత ఎందుకు సెనిమా చూసింది?
4. గోవి ఎందుకు మాట్లాడాడు?
5. నమ్మ అతని చూసి ఎందుకు నవ్వావు?
6. గిరి రవిని వెందుకు కలిశాడు?

- b. Rewrite the following verb forms as shown in the model.

Model

చెయ్యాల్చిచ్చింది.
చెయ్యవలసి వచ్చింది.

1. తినాల్చిచ్చింది.
తినవలసి వుచ్చింది.

2. రావాల్చిస్తాంది. → వుస్తాంది.
3. రావాల్సి వుపుంది.
4. బహుకరించాల్చిచ్చింది.
4. శిక్ష విద్యించాల్చిచ్చింది.

An Intensive Course in Telugu

c. Give negative replies to the following questions.

1. నిన్న శర్మ మాట్లాడగలిగాడో?
2. సుశీల డెబ్బు తెలిగిందా?
- EXAM
మాట్లాడుకే వేకచూయము.

3. షైన్ పరీక్ష రాయగలిగానా?
4. మీరు మాట్లాడుకొలిగారా?

d. Rewrite the following sentences in two ways as shown in the Model.

Model ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలించాడు. (పూర్వం)

- అ. పూర్వం ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలించేవాడు.
ఆ. పూర్వం ఒక రాజు మన దేశాన్ని పరిపాలిస్తూ ఉండేవాడు.

1. శర్మ రేడియోలో పాఠులు పాడాడు. (నిరుద్య)
2. రహి మా డోళ్ళు ఎనచేశాడు. (రండేళ్ళ) క్రితం
3. నేను ర్జూ బదరంగం ఆడాను. (పది సంవత్సరాల క్రితం)

e. Give the negative forms of the following.

అడగలిగేతే	X	అడవేకచేతు.....
మాట్లాడగలిగినా	X	మాట్లాడవేతు.....
చెయ్యగలగటం	X	చెయ్యవేకచేతి.....
తినగలుగుతున్నాము	X	తినవేకచేతునేను.....
చెయ్యగలిగేవాళ్ళు	X	చెయ్యవేకచేతువాళ్ళు.....

f. Change the following sentences into passive voice.

1. శర్మకు ఈ పుస్కం ఇచ్చారు.
2. శారదను జిండకి పంపించారు.
- ఖండి—

3. మా ఊర్లో రోడు అన్ని బాగుచేశారు.

4. ఇవ్వేళ్ళ బచ్చల్లో కట్టు అన్ని మూసిశారు.

—ఖండి— బచ్చల్లో అన్ని మఱుచూచాలి

g. Rewrite the following sentences changing the verb into causative.

1. ఇప్పుడు నాకోక కాఫీ తేండి.
2. రామారావుకు బహుమానం ఇవ్వండి.

3. రోడు అన్ని బాగుచేయండి.

4. ఒక ఉంగరం కొనాలి.

—ఖండి— ఒక ఉంగరం కొనిపించాలు

h. Use the following verbs in your own sentences adding -గలగు to the verb, in any tense/mood/aspect.

1. ఆలోచించు

2. తీసుకో

అలోచించగలగు

తీసుకోగలగు

- 1) నేను మాట్లాడు గలగలున్నాను
- 2) నేను లోపు గలగలున్నాను

VOCABULARY

పూర్వం	long ago	విధించు	to impose
సామూజ్యం	kingdom	ఒప్పుకో	to accept
రాజు	king	వాక్యం	sentence
పరిపాలించు	rule (v)	మహేరాజు	great king
ఆస్థానం	royal court	తమరు	you (most honorific)
అష్టదిగ్గజాలు	the eight mythological elephants situated in the eight directions of the earth and carrying it (the earth) on themselves.	సార్వభోషుముడు	emperor
తరుచు	often	తమ ₁	your (most honorific))
చిక్కు	difficult (adj.)	గొడాలు	a barren woman
సమాధానం	answer (n.)	పతీపత్త	woman loyal to her husband
సభ	royal court	ప్రకారం	according to
బహుమానం	a reward; a prize	విలువైన	valuable
సెలవు ₂	permission	హోరం	necklace
శిక్క	punishment	బహుకరించు	to present (v.tr.)
		పొరపాటు	mistake (n)
		సినీతార	cine-star

GRAMMAR NOTES

59.1. In this lesson the historical or remote past form of the verb is introduced.

The following pronominal endings -వాడు *vādu* (masc. sg.), -వారు -*vāru* (epicene honorific sg.), -వాళ్ళు -*vāllu* (epicene plural), -ది -*di* (neut. and fem. non-hon. sg.), -వి -*vi* (neut. pl.) are added to the future/habitual adjectival participle form (41.2.) of the verb to form the historical or remote past form of the verb. (See 41.4. for the details of the use of these pronominal endings which are also called predicate markers or nominalizing suffixes. These are added to an adjective or an adjectival participle to make it a noun or predicate.)

An Intensive Course in Telugu

Historical/Remote Past →

Future/Habitual Adjectival Participle + pronominal ending*

* -వాడు / -వారు -vādu / -vāru / -వాళ్లు -vāllu / -ది -di / -వి -vi

వాడు / అతను టీ తాగేవాడు. 'He used to drink tea.'

vādu/atanu tī tāgēvādu.

ఆమె / ఆయన టీ తాగేవారు. 'He/She used to drink tea.'

āme/āyana tī tāgēvāru.

ఆమె / లత మా ఆఫీసు లో పనిచేసేది. 'She/Lata used to work in our office.'

āme/lata mā āfīsulō panicēsēdi.

వాళ్లు పగలు నిద్రపోయేవాళ్లు 'They used to sleep in day-time.'

vāllu pagalu nidrapōyēvāllu.

అక్కడ ఒక కోట ఉండేది. 'There was a fort.'

akkada oka kōṭa uMdēdi.

ఆ కోట చుట్టూ చెట్లు ఉండేవి. 'There were trees around that fort.'

ā kōṭa cuṭṭū cetlu uMdēvi.

59.1.1. If the subject of the historical/remote past verb is in first or second person the said verb forms are used with suitable concord (2.6.; 5.5.; 5.5.1.) just like the adjectival predicates do (see 14.3.1.). The reason for this verb form taking concord suffix (like a predicate noun in a NP + NP type of sentence which is also called verbless sentence (1.1.; 2.6.) is that the historical/remote past verb form is a nominalised form of the verbal adjective functioning as a predicate (adjectival predicate derived from a verb).

నేను 1963లో గుంటూరులో ఉండేవాళ్లి / ఉండేదాన్ని. 'I used to live in Gungur

nēnu 1963 lō guMṭūrulō uMdēvāṇṇi/uMdēdānni. during 1963.'

నువ్వు 1970లో ఏం చేసేవాడివి? 'What did you used to

nuvvu 1970 lō ēM cēsēvādivi? do during 1970?'

మీరు 1970లో ఏం చేసేవాళ్లు / చేసేవారు? 'What did you used to

mīru 1970 lō ēM cēsēvāllu/cēsēvāru? do during 1970?'

మేం / మనం 1970లో క్రికెట్ అడేవాళ్లం. 'We used to play cricket

mēM/manaM 1970 lō kriket̄ ādēvāllaM. during 1970.'

Lesson 59

59.2. The historical/remote past continuous form of the verb is also introduced in this lesson. The same pronominal endings shown in 59.1. are added to the present adverbial participle (31.2.) + ඇංදේ* *uMdē* construction to form the historical/remote past continuous form.

Historical/Remote Past →

Future/Habitual Adjectival Participle +
[ඇංදේ *uMdē* + Pronominal ending**]

*ඇංදේ *uMdē* is the future/habitual adjectival participle form (41.2.) of the verb ඇංදු *uMdu* which functions here as an auxiliary verb.

**-වාදු *vādu* / -වාරු-*vāru* / -වාණු- *vāṇu* / -ධි- *-di* / -වි- *-vi*

වාදු/අතනු 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේවාදු. 'In 1960 he used to eat *vādu/atanu* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēvādu*. chapatis.'

වාණු 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේවාණු. 'In 1960 they used to eat *vāṇu* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēvāṇu*. chapatis'

අමේ 1960ල් ජපානීලු මිංසා ඇංදේධි. 'In 1960 she used to eat *āme* 1960 *lō capātīlu tiMṭū uMdēdi*. chapatis'

නිරුදු රෝජා නාකු ඇතුළු වසුනු ඇංදේචි. 'Last year letters used to come to me every day.' *niruḍu rōjū nāku uttarālu vastū uMdēvi*. (I used to get letters every day last year.)

59.2.1. Like the historical/remote past forms the historical/remote past continuous forms also show a concord with the subject in first and second persons. (See 59.1.1.)

නිරුදු නේනු රෝජා බක ගංග නදුසුනු ඇංදේවාණී/ඇංදේදානි. 'Last year, I was walking every day for one hour.' *niruḍu nēnu rōjū oka gaMṭa naḍustū uMdēvāṇi/uMdēdānni*.

නිරුදු මේං/මුනං රෝජා බක ගංග නදුසුනු ඇංදේවාණු. 'Last year, we were walking every day for one hour.' *niruḍu mēM/manaM rōjū oka gaMṭa naḍustū uMdēvāṇaM*.

An Intensive Course in Telugu

నిరుడు నువ్వు రోజూ ఒక గంట నడుస్తూ ఉండేవాడివి / ఉండేదానివి. <i>nirudu nuvvu rōjū oka gaMta naḍustū uMdēvādivi/dānivi.</i>	'Last year, You were walking every day for one hour.'
నిరుడు మీరు రోజూ ఒక గంట నడుస్తూ ఉండేవారు / ఉండేవాళ్ళు. <i>nirudu mīru rōjū oka gaMta naḍustū uMdēvāru/uMdēvālla.</i>	'Last year, You were walking every day for one hour.'

59.3. In this lesson the abilitative base is also introduced. Recall the abilitative forms introduced in lesson 50, such as పాడగలడు *pāḍagalaḍu* 'He can sing.', పాడలేదు *pāḍalēḍu* 'He cannot sing.', etc. (50.1.; 50.1.1.; 50.1.2.). It has been stated that the abilitative forms do not express any tense (50.1.). But the abilitative base can be conjugated for different tenses, aspects and moods.

59.3.1. The abilitative base is formed by adding the auxiliary verb -గలుగు *-galugu* to the infinitive form (29.1.) of the verb*.

Abilitative base → infinitive (29.1.) + -గలుగు* *-galugu*

* -గలుగు *-galugu* behaves like a trisyllabic base in changing the second vowel to అ *a* (15.5.1.) and to ఇ *i* (28.6.).

చెప్పు-గలుగు-తున్నా-ను = చెప్పగలుగుతున్నాను 'I am able to tell.'

ceppa-galugu-tunnañ-nu

చెప్పు-గలుగు-అ-డు = చెప్పగలిగాడు 'He was able to tell.'

ceppa-galugu-ā-du = ceppa-galig-ā-du (2.12.2.;28.6.)

చెప్పు-గలుగు-తా-ను = చెప్పగలుగుతాను 'I will be able to tell.'

ceppa-galugu-tā-nu = ceppa-galugu-tā-nu

చెప్పు-గలుగు-అటం = చెప్పగలగటం 'being able to tell.'

ceppa-galugu-aṭam=ceppa-galag-aṭam (2.12.2.;15.5.1..)

చెప్పు-గలుగు-జతే = చెప్పగలిగితే 'if one is able to tell.'

ceppa-galugu-itē = ceppa-galig-itē (2.12.2.;28.6.)

చెప్పు-గలుగు-జన = చెప్పగలిగిన	'that which/who is/are able
<i>ceppa-galugu-ina = ceppa-galig-ina</i>	(2.12.2.;28.6.) to tell.'
చెప్పు-గలుగు-జనా = చెప్పగలిగినా	'though one is able to tell'
<i>ceppa-galugu-inā = ceppa-galig-inā</i>	(2.12.2.;28.6.)

59.3.2. The negative abilitative base is formed by adding **-లేకపో*** *-lēkapō* to the infinitive (29.1.) form of the verb. The negative abilitative base can also be conjugated for different tenses, aspects and moods.

Negative abilitative base → infinitive (29.1.) + **-లేకపో*** *-lēkapō*

* **-లేకపో** *-lēkapō* behaves like the verbal base **పో** *pō* in taking various suffixes.

చెప్పు-లేకపో-తున్నా-ను	'I am not able to tell.'
<i>ceppa-lēkapō-tunnā-nu</i>	
చెప్పు-లేకపో-యా-ను	'I was not able to tell.' (37.1.)
<i>ceppa-lēkapō-yā-nu</i>	
చెప్పు-లేకపో-యం-ది	'She could not tell.' (37.1.)
<i>ceppa-lēkapō-yiM-di</i>	
చెప్పు-లేకపో-తే	'if one could not tell.' (32.2.1.)
<i>ceppa-lēkapō-tē</i>	
చెప్పు-లేకపో-యన	'that/those who could not tell.' (41.1.2.)
<i>ceppa-lēkapō-yina</i>	

59.4. The causative forms of the verbal bases ఇవ్వు *ivvu* 'to give' and తే *tē* 'to bring' are ఇప్పించు *ippiMcu* and తెప్పించు *teppicu* respectively.

నేను రవి చేత ఉబ్బు ఇప్పిస్తాను. I will have the money given by Ravi."
(ఇప్పించు + తా-ను = ఇప్పిస్తాను 31.4.)

nēnu ravi cēta nīku ḍabbu ippistānu. (ippiMcu + tā-nu = ippis-tā-nu)

మనం గిరి చేత ఉబ్బు తెప్పిద్దాం. Let us have the money brought by Giri."
(తెప్పించు + దాం = తెప్పిద్ద-దాం = తెప్పిద్దాం 31.4.; 26.6.)
manaM giri cēta ḍabbu teppiddāM. (teppiMcu + dāM= teppid-dāM)

An Intensive Course in Telugu

59.5. The passive voice is also introduced in this lesson. Though passive voice is not very much used in spoken variety of Telugu, it is used at times in written variety of Telugu as a stylistic variation. The passive base is formed by adding the auxiliary verb -బడు *-baḍu* to the infinitive form of the verb.

Passive base infinitive (29.1.) + -బడు* *-baḍu*

* -బడు *-baḍu* is a changed form of the verbal base పడు *paḍu*. It behaves like పడు *paḍu* in taking various suffixes and in undergoing changes before those suffixes. (See 38.2.)

చెయ్యి *ceyyi* 'to do' : చెయ్య-బడు *ceyya-baḍu* 'to be done'

అడుగు *adugu* 'to ask' : అడగ-బడు *adaga-baḍu* 'to be asked'

ఈ పని చెయ్యబడుతుంది. 'This work will be done.'

ī pani ceyyabaḍutuMdi.

శాతవాహనులు ఆంధ్రులు అని చెప్పబడ్డాడి. 'It was stated that Satavahanas
śātavāhanulu āMdhrulu ani ceppabaddadi. were Andhras.'

చెప్పబడు-అ-ది = చెప్పబడ్డ-అ-ది = చెప్పబడ్డది (38.2.)

ceppabadaḍu-a-di = ceppabadd-a-di

59.5.1. When the passive voice is used the agent-noun will take the agentive case marker చేత *-cēta* 'by'.

ఈ పని రవి చేత చెయ్యబడ్డది. 'This work was done by Ravi.'

ī pani ravi cēta ceyyabaḍdadi.

59.6. The auxiliary verb తీరు *-tīru* is added to the past adverbial participle (45.1.) form of the verb to give a definiteness or certainty to the meaning of the verb. The compound base thus formed will take all tense and mood/modal suffixes.

ఈ పని రవి చేసి తీరు-తా-డు (తీర్చాడు) 'Ravi will definitely do this work.'

ī pani ravi cēsi tīrūtāḍu. (27.8.)

మనం బగా అడి తీరాలి (తీరు + అలి). 'We must play well.'

manaM bāgā āḍi tīrālī (tīru + āli) (2.12.2.)

Lesson 59

59.7. తమరు *tamaru* 'you' is a 'royal/most formal/most honorific second person pronoun. The corresponding oblique base is తమ *tama*.

తమరు లోపలికి రాండి.	<i>tamaru lōpaliki rāMdi.</i>	'You please come inside.'
తమ పేరు చెప్పండి.	<i>tama pēru ceppaMdi.</i>	'Please tell your name.'
ఈ కుర్చీ తమకు.	<i>ī kurcī tamaku.</i>	'This chair is for you..'

59.8. Notice the usage :

అనకుండా ఉండలేకపోయాడు.	<i>anakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He could not remain without saying something.'
-----------------------	---------------------------------	---

This is an emphatic expression of affirmative (past tense) form అన్నాడు *annādu* 'He said.', and it contains double negative - one in అనకుండా *anakuMdā* (the negative adverbial participle [45.3.]) and the other in ఉండలేకపోయాడు *uMdālēkapōyādu* (the past negative abilitative [59.3.2.]). The opposite form of the above expression is

అనకుండా ఉండగలిగాడు.	<i>anakuMdā uMdāgaligādu.</i>	'He could remain without saying something.'
---------------------	-------------------------------	---

which is also an emphatic form of the (past) negative form అనలేదు *analēdu* '(Somebody) did not say'. Such expressions stylistic variations with some change in the semantic content. Consider the following examples:

తిన్నాడు.	'He ate.'	<i>tinnādu.</i>	'He did not eat.'
తినకుండా ఉండలేకపోయాడు.	'He could not remain without eating.'	<i>tinakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He remained without eating.'
మాట్లాడాడు.	'He spoke.'	<i>mātlādādu.</i>	'He did not speak.'
మాట్లాడకుండా ఉండలేకపోయాడు.	'He could not remain without speaking.'	<i>mātlādakuMdā uMdālēkapōyādu.</i>	'He remained without speaking.'